Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

Za pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 264. V Ljubljani, v ponedeljek, 17. novembra 1902. Letnik XXX.

Koalicija?

Dunaj, 15 nov.

Opetovano sem naglašal v svojih poročilih, da češki poslanci ne morejo in z ozirom na svoje volivce tudi ne smejo iz boja brez odškodnine za dveletno službo vladi in državi. S pomočjo poslovnika so z nujnimi predlogi napravili pred dnevnim redom visoko barikado, za katero se čutijo varne. S tem pa so vlado spravili v največjo zadrego, ker je vezana na gotove obroke. Vlada more sicer razpustiti ali odgoditi zbornico ter s § 14 uveljaviti najnujnejše predloge, a s tem bi se onemogočila za bodočnost. Konečno pa je dr. pl. Koerber preresen državnik, da bi skozi dimnik lezel v hišo, ako so mu vrata zaprta. Od vrat pa imajo sedaj ključ češki poslanci, ki zahtevajo odkupnino.

O tem so tudi resni in veljavni politiki na levici prepričani, da s silo češkim poslancem ne iztrgajo ključa. Akoravno je skoraj abotna misel, vendar ni nemogoča in neizvršljiva, da se iz kaosa v parlamentu izcimi in ustvari koalicijska vlada, v kateri bi bili zastopani Nemci, Poljaki in Čehi. Prvo vprašanje pri tej kombinaciji pa je: Pod katerimi pogoji bi mogli Čehi vstopiti v koalicijo?

Na to vprašanje so češki poslanci po svojih govornikih v zadnji politični debati jasno odgovorili: „Za mir in spravo smo vedno pripravljeni.“ To je stereotipni odgovor češke delegacije. Toda mir mora biti pošten in odkritosrčen, sprava mora biti lojalna in na trdni podlagi, po načelu popolne ravnopravnosti v deželah češke krone. Ker pa se ta matematična ravnopravnost — in o tem ni nobenega dvoma — ne more čez noč izvršiti, zato bi bili po naši sodbi za sedaj češki poslanci tudi s tem zadovoljni, ako se jim v katerikoli obliki zagotovi, ne samo obljubi, češki uradni jezik. To je prva češka zahteva, od katere ne odnehajo za nobeno ceno.

Nova koalicijska vlada bi torej morala takoj potom naredbe — ker druga pot je sedaj v kratkem času skoraj izključena — odrediti in zaukazati češko notranje uradovanje v vseh čeških okrajih. To bi bila rešitev iz točasne zasede. Ali je to res nemogoče? Ali hočejo v istini avstrijski državniki še dalje valiti skalo na goro čez drn in strn, ko imajo odprto široko cesto? In če ob tej cesti stoje brezvestni hujskači, ki le ob prepiru živé svoje politično življenje, potem s trdno roko in težko nogo preko njih na plan. Mir je potreben državi in narodom, a ta mir je mogoč, ako vlada premaga vse pomisleke in predsodke starih birokratov ter prezira prazne strahove v vsenemški goščavi.

Drugo vprašanje je: Ali naj se koalicija izvrši pod tvrdko dr. pl. Koerberja ali pod drugo? Mi sodimo, da je češki delegaciji vseeno, kdo izvrši nalogo koalicijske vlade. Prvi more na to vprašanje odgovoriti ekscelenca dr. pl. Koerber sam. Ako g. minist. predsednik resno želi spravo, kakor je opetovano javno naglašal, v vsaki obliki, za katero se zedinijo Čehi in Nemci, potem je ravno on pravi mož za to nalogo, ker se že leta temeljito bavi s tem vprašanjem.

Pripomniti pa je treba, da bi tej kombinaciji morala pritrditi tudi nemška ljudska stranka, sicer se pisker koalicije že v rokah sesede.

Drugo vprašanje je seveda: Koliko časa je mogoča taka koalicija, in ali ni morda celo mrtvorojeno dete. Ako je dobra in resna volja na obeh straneh, potem utegne dete shoditi. Starosti seveda to dete ne doseže, ker je more zadušiti vsaka politična burja.

Koalicija, ako se skuje, imela bi le ta nalog, da omogoči premirje, ki je nujno potrebno za delo v parlamentu in za nadaljnja spravna pogajanja. Ako je merodajnim nemškim politikom več na državi, nego na stranki, ako hočejo mir, potem imajo priliko, da sedaj pokažejo svojo spravljivost.

Dvojezični napisi.

(Govor posl. Žičkarja.)

Nemški poslanci so v državnem zboru nujno zahtevali, da morajo na neki lokalni železnici na Češkem biti s a m o nemški napisi postaj. V razpravi dné 13. t. m. se je oglasil tudi slovenski poslanec Ž i č k a r, ki je zahteval dvojezične napise na Spod. Štajerskem. Govor se glasi:

Ako se gospodje pritožujejo, da so žaljena njihova narodna čustva, ker so na imenovani železnici poleg nemških tudi češka imena postaj, koliko bolj opravičene so pritožbe slovenskega prebivalstva na južnem Štajerskem in v slovenskem delu Koroške, ker so ondi na progah južne železnice in dveh lokalnih železnic s a m o nemški napisi. (Cujte!) Prebivalstvo je v ogromni večini slovensko, a sprevodniki kličejo le nemška imena postaj, katerih ljudstvo ne razume. (Živahni mejklici.)

Slovenske občine, okraji in drugi zastopi so presili za dvojezične napise — jaz sam sem predložil več takih prošenj, toda brez vspeha. Zato se mi umestno zdi, da se o tem govori v zbornici.

Južna železnica teče na slovenskem Sp. Štajerskem od Spilfelda do Trbovelj, od Maribora do Spod. Dravograda in dalje na slovenskem Koroškem do Beljaka, od Pragerskega do Kaniže in od Zidanega mostu do Brežic proti Zagrebu. Skoraj ves ta svet je čisto slovenski, ker je poleg 81% Slovencev le 19% Nemcev. (Cujte!)

Ali ni torej naravno, da bi morali biti napisi postaj slovenski in da bi sprevodniki klicali slovenska imena postaj. Kaj še! Vsi napisi na teh progah so edinole nemški in sprevodniki kličejo le nemška imena. (Cujte! Cujte!)

Treba tudi pomisliti, da se imena postaj vse drugače glasé v nemškem, kakor pa v slovenskem jeziku. Na primer imenujejo slovensko Račje Kranichsfeld, Hoče—Kötsch, Slov. Bistrica—Windischfeistritz, Poličane—Pöltschah, Laško—Tüffer, Rimske Toplice—Römerbad, Zidan most—Steinbrück, Trbovlje—Trifail; na progi proti Dravogradu so Suše—Maria Rast, Ribnica—Reifnig, Vuhred—Wuchern, Vozenica—Saldenhofen, Motlovo—Mittlern, Sinčaves—Kühnsdorf, Rekarjaves—Rückersdorf, Kriva vrba—Krumpendorf, Poreče—Pörtschah, Vrba—Velden, Lipa—Lind, Podravlje—Föderlach, Jezernica—Seebach, Beljak—Villach; na progi proti Kaniži se imenuje Ormož—Friedau, Velika Nedelja—Grosssontag, Središče—Polstrau. In razun v Ptuju in Središču je le malo Nemcev tam okrog. Isto tako so Zidan most prekrstili v Steinbrück, Sevnico v Lichtenwald, Krško v Gurkfeld, Brežice v Rann.

Čudno pa je pri južni železnici, da ima na Kranjskem dvojezične napise in da sprevodniki kličejo nemška in slovenska imena postaj. In vendar prebiva na južnem Štajerskem isti slovenski rod, kakor na Kranjskem. Zato res ne vem, zakaj ni na Štajerskem dovoljeno, kar velja na Kranjskem. Edini vzrok je menda ta, ker smatrajo južno Štajersko že ponemčeno. (Cujte!) Da, dokazati skušajo, da na Štajerskem ni več Slovencev. Tako tudi potniki, ki slišijo le nemška imena, mislijo, da so na nemški zemlji.

Proti takemu tolmačenju in potvarjanju javnega mnenja moramo odločno ugovarjati. (Živahno pritrjevanje). Vlada je dolžna, da napravi konec temu, ker to žali narodna čuvstva slovenskega prebivalstva. (Tako je!)

Na Spod. Štajerskem imamo tudi dve lokalni železnici Celje-Velenje in Poličane-Konjice. Tudi tukaj so na postajah le nemška imena. Žalec je Sachsenfeld, Polzela-Braslovče se glasi Heilenstein Frasslau, Rečica je Riezdorf, Pesje — Hundsdorf, Velenje — Wöllan. Na progi Poličane-Konjice je postajališče »Plankenstein«. Noben človek ne razume tega kitajskega imena. (Posl. Albrecht: Prav dobro, častiti gospod!), vsi poznajo le Zbelovo, Dražmirje so prekrstili v Gattersdorf. (Posl. Albrecht: To ni lepo, da nemški jezik imenujete »kitajski«. — Ugovori slovenskih poslancev). Da, v tem smislu, ker teh imen Slovenci ne razumejo. Sprevodnik kliče »Gattersdorf«, a nihče ne pozna tega imena.

Ko se je gradila železnica Velenje Spod. Dravograd, so nekatere občine in slovenjegraški okr. zastop prosili želez. ministrstvo, da bi bila na postajah tudi slovenska imena, in sicer na prvem mestu, na drugem pa nemška. Izvršilo se je, toda na prvem mestu so nemška imena. Nisem pa slišal, da bi bilo na tej progi zato manj prometa, ker so napisi dvojezični. Pa tudi prebivalstvo je zadovoljno z dvojezičnimi napisi. Kar je torej v redu na tej kratki progi, to bi moralo biti na vseh železnicah, ki vozijo na slov. Spod. Štajerskem.

Prebivalstvo je zahtevalo tudi dvojezične napise in pečate pri poštnih uradih. Preje so nekateri poštni uradi tudi dobili dvojezične napise. Sedanja vlada pa se malo ali celo nič ne ozira na opravičene zahteve slovenske. V Sevnici, Dramljah, v Ljutomeru n. pr. je prav malo Nemcev. Te občine so že večkrat prosile za dvojezične napise, pa brez vspeha. (Posl. Biankini: Kaj pa na to rečete?)

Kaj rečejo? Da bi slovenski napisi razburili Nemce! Na naše pritožbe je vlada gluha. (Klici: Tako je!)

Sploh so na javnih poslopjih le nemška imena, uradni odloki, pozivi itd., le nemški.

Kdaj pač dobimo v Avstriji vlado, ki ne bode le v besedah pravična, ampak tudi v dejanju, in sicer tudi Slovencem?

Dokler se to ne zgodi, slovanski narodi ne bodo zadovoljni in srečni. Mi Slovenci torej zahtevamo, da vlada naše itak skromne pravice ne le v teoriji prizna, ampak tudi povsod v javnem življenju. (Živahna pohvala. — Govorniku tovariši čestitajo.)

Poslovnik poslanske zbornice popravljen?

Neki tržaški list ima z Dunaja poročilo, da se za kulisami v parlamentu dela na to, da bi popravili poslovnik državne zbornice. To dejstvo bilo bi velikanskega pomena, pravi dopisnik laškega lista, ker s tem bi bil parlamentarni položaj radikalno izpremenjen. Čehi in Poljaki so pripravljeni podpirati pri tem vlado, ker s tem bi bila vlada rešena nemškega vpliva (?). Ko bi bil enkrat poslovnik popravljen, in sicer tako, da bi bila nemška obstrukcija nemogoča, ki je do sedaj z žuganjem vedno vezala vladi roke, imela bi proste roke in bi lahko rešila jezikovno vprašanje Čehom na korist. — Ali pa je mogoča premembe, ki bi samo Nemcem onemogočila obstrukcijo?

Vojna uprava in avstrijski parlament.

Ob predložitvi znane vojaške predloge, ki sedaj opravičeno vzbuja toliko nejevolje v vseh slojevih prebivalstva, se je jasno pokazalo, kako mačehinsko postopa vojna uprava z avstrijskim parlamentom v primeri z ogrskim. Ogrski poslanski zbornici so predložili zahtevo vojne uprave v dveh zakonih: navadni načrt o vojaških novincih za leto 1903; ter nadaljni načrt o modifikaciji paragrafa 14. vojnega zakona iz leta 1889. Našemu parlamentu so predložili le en načrt in še ta obstoji le iz enega samega meritornega paragrafa, ki ga torej niti ni mogoče ločiti. Dalje so dobili ogrski poslanci silno obširno in vsestransko razjasnjeno motivno poročilo, nasprotno se pa opravičuje vojna uprava avstrijskim poslancem le v 14 tiskanih vrsticah. Ali je torej čudno, če se tudi pri nas pojavlja nevolja, ki se je pa, to treba pribiti, pojavila še le potem, ko so se dvignili Mažari.

Vojna predloga v ogrskem vojnem odseku sprejeta.

Vojni odsek ogrske poslanske zbornice je v soboto po daljši debati vsprejel celo vladno predlogo o povišanju kontingenta vojaških novincev brez vsake premembe. Vsi preminjevalni predlogi so bili odklonjeni. Zanimiva je bila v tej debati izjava poročevalčeva, da bodo nadomestni reservisti vsekako odpuščeni po preteku osemtedenskega vežbanja, če ta načrt dotlej ne postane zakon.

Ruska in nemška stranka.

Na ruskem dvoru je boj med „rusko“ in „nemško“ stranko. „Nemška“ stranka dela na to, da bi se zbližali Rusija in Nemčija. Ker je sedanja ruska carica Nemka, ima ta nemška stranka največjo podporo pri carici. Ruska stranka pa nasprotuje takemu zbližanju in ta stranka ima svojo zaščitnico v carjevi materi, ki je Danka in nasprotnica Nemčiji. V zimski palači hranili so še nedotaknjeno sobo, v kateri je car Aleksander II. podpisal ukaz, s katerim je bilo odpravljeno v Rusiji suženjstvo. »Ko bi tudi živel še sto let, ne bi imel več tako srečnega trenotka, nikdar ne bi storil boljšega dela,« tako je vzkliknil car, ko je podpisal ta ukaz. Aleksander II. ukazal je na to, naj vse ostane v tem kabinetu tako, kakor je bilo v tem zgodovinskem trenotku, in si dal prirediti drug kabinet. Od onega časa se ni nihče predrznil dotakniti se najmanjše stvari v tej zgodovinski sobani. Kar je te dni ruska carica ukazala napraviti iz omenjenega kabineta sobo za kopanje. Car pa je zapisal: »Iz zgodovinskega kabineta, katerega spomine bo car najskrbneje čuval, ne pojde nič.« Pravijo, da je carica vsled tega nervozna. Ruska stranka se pa veseli na zmagi. — Tako piše neki nemški list.

Iz brzojavk.

K o š u t o v a s t r a n k a je sklenila, da ne bo delala v zbornici Szellu takih ovir, ki bi prouzročile krizo v ministerstvu. Ko bi padel Szell, sledil bi mu Lukacs, katerega pa imajo v Avstriji preveč radi. — V M a c e d o n i j i. Ruski listi trde, da vstaja

v Macedoniji izbruhne prihodnje pomladi z veliko večjo silo, če se evropski diplomaciji ne posreči je prej preprečiti. — Kdo bo nižje-avstrijski deželni maršal? Sodi se, da bo imenovan dež. maršalom krščan. socialist princ Liechtenstein. — Avstrijski konzulat v Mitrovici. „Nowoje Wremja“ javlja, da namerava avstr. vlada ustanoviti v Mitrovici konzulat, ki bo pa bolj služil političkim nego trgovinskim interesom. Konečno ruski list vprašuje, če ne bo ondi prej ustanovljen ruski konzulat. — Kriza v Španiji rešena. Sagasti se je posrečilo sostaviti naslednji kabinet: vojvoda Almodovar zunanje, Puigcerver pravosodje, Egullior finance, Moret notranje zadeve, Weyler vojsko, vojvoda Veragua mornarico, Romanones nauk in Amos Salvador javna dela. Sagasta sam si je obdržal samo predsedstvo. — Vprašanje o italijanskem vseučilišču v Trstu. »Tribuna« svetuje tržaškim Lahom, naj opuste misel na univerzo v Trstu ter raje zahtevajo fakultete v Trstu, Tridentu, Istri in Dalmaciji. — Ministerska kriza v Bolgariji bo rešena na ta način, da se ločita iz Danewega kabineta Konstantinov, Radev in morda tudi Teodorov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. novembra.

Kanonik Fran Černe. V soboto smo mej brzojavkami sporočili žalostno vest, da je umrl v Trstu plemeniti starček kanonik Fran Cerne v 80. letu svoje dobe. Danes zjutraj so ga ponesli na pokopališče. Pokojni kanonik Cerne je bil zvest sin svojega naroda. Rojen je bil v Tomaju na Krasu, služboval je kot kapelan po tržaški okolici, dokler ni dosegel časti kanonika stolnega kapitola. Kot tak je bil tudi kapitularni vikar', takrat ko se je rajnki nadškof Glavina odpovedal časti tržaško koperskega škofa. Tudi v času, ko je bil škof Šterk za' držan ali odsoten, je kanonik Cerne vodil upravo škofije. Kot tak je skušal popravljati, kar so pokvarili drugi in kar so storili krivice slovenskemu narodu. Zato ne potihne še ob njegovem grobu židovska srd nanj. Tržaški žid piše o njem: »Danes zjutraj je umrl v 80. letu monsgr. Franc Cerne. Znan je bil po svojem slavofilskem mišljenju, s katerim je znal prešiniti škofijsko administracijo za časa pastirstva Glavine in Sterka, na katera je imel velik vpliv«. Sedaj je kanonik Cerne dobil pokoj in mir. Vsegamogočni naj mu poplača, kar je dobrega storil slovenskemu ljudstvu!

Zasramovanje sv. očeta med — protestanti. V Heidelbergu je državno pravdništvo zaplenilo spis protestantovskega pastorja Schwarza o Leonu XIII. in proti pisatelju dvignilo obtožbo. Zasramovanje papeža se torej med protestanti na Nemškem celo smatra za kaznjivo. Kaj pa v Ljubljani, kjer je dovoljeno vse pamfletstvo zoper katolicizem?

Zopet dijaški nemiri! Te dni so pričeli civilni slušatelji na dunajskem zavodu, ki se imenuje »k. u. k. Militärthierarzneiinstitut und thierärztliche Hochschule« splošen štrajk. Na omenjenej šoli so namreč dvoje vrst slušatelji. Jedne — »kuršmide« — komandira vanjo voj. ministerstvo; drugi so absolvirani srednješolci z maturo. Le ti so podrejeni učnemu ministerstvu, med tem ko je zavod sam s profesorji vred podložen vojnemu min. Civilni slušatelji že cel čas, odkar je institutu priklopljena vis. šola, tožijo čez nestrpne razmere, v katerih morajo živeti in študirati. A vse prošnje, vse pritožbe niso nič pomagale, tako da bi že popolnoma obupali, ko bi ne videli odrešenja le še v poslancih in javnosti. Zadnji petek so priredili v šolskih prostorih z rektorjevim dovoljenjem shod. Ko so pa razpravljali o tem, kako razjasniti sramotne razmere svoje vis. šole javnosti in pred vsem poslancem, je rektor takoj zaključil sejo. Dejal je, da v hiši vojnega ministra ne dovoli tega razpravljati. Slušatelji so bili nad njegovo izjavo deloma zelo ogorčeni deloma pa zelo veseli; saj je mož povedal, da so resnično le gostje na vojaškem institutu in da visoka šola, ki je ustanovljena po § 14, le formalno obstoja. Slušatelji so nato na drugem shodu volili izvrševalni odbor, kateri ima vse potrebno ukreniti, da pride stvar v javnost in v kratkem v parlament. Sicer pa strajkujoči čakajo rektorjevega odgovora: jeli hoče dati zadoščenje za kršeno akademično pravico, s tem, da jim zopet dovoli v šoli zborovati o isti stvari, ali ne. Prihodnji četrtek kanijo prirediti velik javen shod, na katerega povabijo državne poslance, več drugih odličnih oseb in vse dunajske akademike, da jim razlože in pojasne svoje stališče.

Blagoslovljenje novih delavskih domov se je vršilo včeraj na Viču jako slovesno. Dobili smo poročilo, katero priobčimo jutri. Včerajšnji dan bil je zopet lep praznik pozitivnega dela krščanskih socialcev.

Osebne vesti. Umeščen je bil včeraj na faro St. Lenart pri Veliki Nedelji č. g. Peter Zadravec. — Dr. Just Pertot, iz ugledne slovenske tržaške družine, imenovan je sekundarjem v tržaški bolnišnici. Pred nekaterimi dnevi bil je imenovan mlajši njegov brat Vladimir avskultantom pri trž. sodišču.

Šolske vesti. Novo šolo na Dobovi so slovesno blagoslovili 13. t. m. — Na šoli v Studenici pri Mariboru ste razpisani dve učiteljski mesti. — Za učiteljico v Borštu na Primorskem je imenovana gdč. Antonija Besednjak.

Usposobljenostni izpit za ljudske in meščanske šole je naredilo minule dni izmej 56 priglašencev 52 kandidatov oziroma kandidatinj, in sicer za meščanske šole: M. Viktorija Chromy v Ljubljani, s. Elizabeta Kremžar v Ljubljani (z odliko), Luiza Caenazzo v Gorici, Karol Humek v Kršk em, s. Evangelista Langer pl. Podgoro v Ljubljani, Eliza Legat v Gorici, Ludv. Müller v Trstu, s. Elekta Schlegel v Ljubljani, Lidija Wolff pl. Wolffenberg na Dunaju (z odliko); za ljudske šole: Marija Bolé v Št. Vidu pri Vipavi, Olga Bradaška v Ljubnem pri Celju, Marija Detela v Novemmestu, Marija Drenik v Ljubljani, s. Aleksija Erzar v Mariboru, Darinka Franke v Skocijanu, Karolina Gomilšek v Trbovljah, Friderika Gregorin v Celju, Marija Janša na Vrhniki, s. Bernardina Kobal v Ljubljani, Roza Lapajne v Vidmu, Ana Lo[illegible] v Šmarju pri Kopru, Marija Luschin v Ljubljani, Matilda Mihalič v Ljutomeru, Pavla Miklavec v Makolah, s. Andreja Odlazek v Ljubljani, s. Ferdinanda Omejc v Ljubljani, s. Eleonora Pirnat v Mariboru, Marija Rupnik v Sv. Florianu v Doliču, Marija Simončič v Železnikih, Mar. Šircelj v Cirkovcah (z odliko), Ida Schittnig v Kočah, s. Anunciata Wilcher v Ljubljani, s. Leona Zupanc v Ljubljani; dalje kandidatje: Rudolf Arnšek v Globokem pri Brežicah, Al. Bučar v S. Lovrencu na Dravskem polju, Josip Gorup v Polmšaku pri Ptuju, Ivan Jakše na Vranskem, Ign. Labernik v Lešah, Avgust Lukežič v Cirkovcah, Iv. Magerl v Svibnem, Ivan Mohorko v Majšbergu, Ivan Pavlovič v Vidmu, Fran Petrič v Strugah, Janez Pirnat v Dobrepolju, Mihael Slemenšek v Novicerkvi pri Ptuju, Ivan Strukelj na Robu, Frid. Žebre na Skaručini; konečno s. Norberta May v Mariboru z odliko, Josip Hohla, Alice Schmalz v Ljubljani, Emil Križman v Planini na Stajerskem. Dopolnilno preizkušnjo iz nemščine je napravil Ivan Jerovšek v St. Lovrencu pri Celju. Dva priglašenca sta odstopila, eden ni prišel, eden pa je bil reprobiran.

Iz Cerknice se poroča »Narodu«, da se je g. Al. Pogačnik odpovedal županstvu in je namesto njega izvoljen županom g. Fran Šerko.

Občni zbor katoliškega političnega društva za Novo mesto in okolico vršil se bo 24. novembra t. l. ob 11. uri dopoludne v dvorani rokodelskega doma v Novem mestu.

Umrl je v Šiški tamošnji posestnik in trgovec z moko Jurij Komatar v 82. letu svoje dobe.

Ruskij kružok. Prihodnjo sredo bo v ljubljanskem ruskem kružku predaval gospod profesor Šercel o Rusiji. Predavanje se vrši ob 8. uri zvečer v dvorani »Mestnega doma«. — Pravila ruskega kružka v Gorici je vlada potrdila.

Nova knjiga z naslovom „Lurški čudeži“ je izšla. Spisal jo je znani francoski pisatelj Henrik Lasér, poslovenil pa rajni župnik František Marešič. Ta spis je nadaljevanje bukev, imenovanih »Lurška mati božja« ter nam obširno in ganljivo opisuje nekoliko čudežnih ozdravljenj v Lurdu v najnovejših časih. Lep spominek nam je zapustil rajni g. župnik Ilipoglavski s to knjigo, ki bo veliko pripomogla k češčenju blažene Device Marije. Dobiti so „Lurški čudeži“ (XXV + 463 stranij) v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani in tudi v prodajalnici H. Ničman. Cena trdovezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Učiteljsko društvo v Judenburgu je pohvalo izreklo nadučiteljem in voditeljem v tamošnjem okraju, ki dovoljujejo vpogled v zapisano kvalifikacijo. Društveniki mislijo, da bi deželni zbor predlogo glede javne kvalifikacije odklonil z ozirom na to, če si učiteljstvo kvalifikacijo prikriva samo.

Raiffeisenskih posojilnic na Štajarskem imajo 232, od teh jih je 177 ali 76 odstotkov zadružnik »Zaveze kmetijskih zadrug. Stanje »Zavezinih« zadružnikov obstoji sedaj iz 200 korporacij. Tako piše »Gospodarski Glasnik«.

V Konjicah je za župana izvoljen gospod dr. Kadiunig, tamošnji zdravnik, rodom s Kranjskega.

Celjski Ambroschitsch — gre. Urednik »Deutsche Wacht« v Celju, zloglasni Oton Ambroschitsch, odlazi iz Celja na — Moravsko za urednika brnskega lista »Deutsches Blatt«.

Nesreča na južni železnici. V soboto ponoči se je v Sežani pri tovornem vlaku št. 162, ki odhaja ob 2. uri 25 m. popoldne iz Sežane proti Trstu, do smrti ponesrečil sprevodnik Edvard Jeraj iz Ljubljane. Prišel je pod vlak tako nesrečno, da je bil na več delov raztrgan. Vzrok ni popolnoma znan, skušeni tovariši sodijo, da je zavoro kaj popravljal, in ker je burja močno vršala, ni slišal zamenja za odhod. Vzrok — in ne najmanjši vzrok je pa tudi vodstvo južne železnice, ker vedno zmanjšuje osebje pri vlakih tako, da se uslužbenci ne morejo dogovoriti in tudi ne vselej z znamenji razumeti. Pred kakimi 10 ali 12 leti je bilo 5 sprevodnikov pri vlaku, pozneje 4 in sedaj samo 3, vlaki so vedno daljši in težji, tako, da skoro ni nobene varnosti več. In to dela vse na račun revežev in trpinov ta ljubi „Spaarsistem“. — Ponesrečeni zapušča 4 nepreskrbljene otroke.

Ogenj, zaneten po otrocih, je nastal 10. t. m. ob 1. uri popoldan pri posestniku Francu Erbežniku v Dragi pri Škofji Loki, pogorel mu je hlev, vsa slama in stelja; škoda se ceni na 4000 kron, zavarovan je bil za malo svoto. Ljudje iz bližnjih vasi so bili takoj na mestu in so ogenj z velikim trudom in lastno nevarnostjo omejili, da ni zgorelo tudi hišno poslopje, in druga poslopja, ki so vsa na kupu in večinoma s slamo pokrita. Z občudovanja vredno hitrostjo sta prihiteli požarni brambi iz Stare Loke in iz Škofje loke, za kar jima izrekamo v imenu vseh vaščanov iskreno zahvalo. Sedaj pri požaru se je videlo, kako pogrešamo v naši fari oziroma občini brizgalnice in sploh gasilnega orodja. Ne zanašajmo se v tem oziru eden na druzega, ampak delajmo združeno, vsak po svoji moči zato, da se napravi brizgalnica in potrebno orodje in s časoma domača požarna bramba, da nas nepričakovana nesreča ne dobi nepripravljene!

V Oplotnici pri Konjicah, tako se nam piše, je »Kaprolov« sin baje »z dvema pod enim klobukom« zabredel v tvornici za pohištvo v razgreto sobo, kjer zvijajo les, in so ga tam našli mrtvega.

Ameriške novice. Hudo bolan leži v Minakva bolnici Alojzij Bojd, doma od Marije Device v Polju. — G. Makso Bajec iz Ljubljane je sedaj v službi pri fotografu Wagnerju v Puebli. — V Johnstownu so Slovenci ustanovili društvo sv. Barbare. — V Calumetu je ubilo Slovenca Janeza Prijanoviča, doma iz Tribuč pri Črnomlju. — V Eveleth Minn. je nagloma umrl Jakob Sterle.

Tatvina v cerkvi. Iz Leskovca poročajo: Dne 14. t. m. zapazi cerkvenik, da je nabiralnik v kapelici župne cerkve odprt. Gre tja in vidi, da je imel tukaj dolgoprstnež svoj posel. Kdo je uzmovič, se neve.

Pobegnil je iz rojstne hiše 14letn Svikorovski iz Prage, ko je ukradel roditeljem 60 kron. V Trstu so ga prijeli redarji.

Hrošči v zimi. Lekarnar g. Bergman v Novem Mestu je našel na svojem vrtu dva velika hrošča.

Ustreljen z revolverjem. V Ronkah je Josip Battistella ustrelil na cesti Ivana Vizintina, Ivanovega brata je pa težko ranil. Vzrok staro sovraštvo. Morilca so zaprli.

Lovec z naočniki. Iz St. Vida na Teri v Furlaniji poročajo, da je te dni neki Paolo Cirio iz Palmenove ustrelil kmeta Antona Menona iz St. Vida na lovu mesto zajca, in sicer ga je ustrelil v spodnjem delu telesa jako nevarno. Cirio hodi na lov z naočniki. Oh, ti nedeljski lovci!

Utopljenec. V utopljencu, katerega so potegnili iz Soče ter ga prenesli v St. Andrež, so spoznali berača Luko Lebana iz Solkana.

Velika tatvina. Gospej Kammel pl. Hardeggerjevi, bivajoči v Zdravščini, je zmanjkalo dragocenosti v vrednosti 6000 K. Preiskali so več stanovanj, pa kakor se zdi, brez vsakega vspeha. Prišel je tje policijski oficial iz Trsta g. Titz.

Opeka pri vojaških zgradbah. Vojno ministerstvo je določilo, da se ima pri vseh vojaških zgradbah na Primorskem in v Dalmaciji porabljati izključno domača opeka. Zato je tudi pozvalo isto ministerstvo goriško trgovsko zbornico, da mu v najkrajšem času naznani, koliko opekarn se nahaja na Primorskem in kaka da je opeka, katero izdelujejo te opekarne.

Kmetijstvo na Goriškem. Predsednik goriške kmetijske družbe sklicuje na dan 29. t. m. shod, h kateremu so povabljeni vplivnejši in razumnejši možje iz raznih krajev gorate strani goriške dežele, da se bodo posvetovali o raznih potrebah, tičočih se zboljšanja kmetijstva v onih krajih

V Spielfeldu so raztegnili šolsko poslopje z novim prizidanjem. Pa, kakor naš poročevalec piše, samo ta novi del bo znotraj lepo svetel. Sicer je pa tam s stavbami križ. Cerkev in župnišče in šola si delajo tesnobo na inače prijaznem torišču. Cerkvica bi tudi rada bila prenovljena, ker je trpela nekoliko vsled potresa, a potres čuti sploh vsak dan, ker ob njenem vznožju vlaki drdrajo eden za drugim ter njen temelj vedno stresajo. Po okolici se je pojavila škrlatica, pa zdi se, da je poskusila le nekoliko postrašiti. Naredil se je ponekod večji krič, kakor je bil ptič.

Ponesrečil se je te dni na Dvoru pri Žužemberku Franc Poljak vulgo Valant iz Žužemberka, gozdarski uslužbenec pri knezu Auerspergu. Padel je v staro shrambo za oglje nad 6 metrov globoko. Našli so ga še le drugi dan okrog 10. ure. Res čudno, da se tako malo skrbi za osebno varnost pri nekaterih osebah. Shramba za oglje je knezova last, stoji na javnem prostoru, pristop ima od vseh stranij vsak otrok, in vendar se leta in leta pusti na javnem prostoru tak grozen prepad nezagrajen.

Marijina družba v Lešah je dala kovat nove lepše slovenske dekliške svetinje iz aluminija s podobama Marije brezmadežne in sv. Alojzija, klečečega pred sv. razpelom. Dobe se pri tajništvu iste Marijine družbe po 30 h en komad. Po isti ceni so svetinje za mladeniško, moško in žensko družbo, ki imajo na drugi strani podobo sv. Janeza Evangelista, ali sv. Jožefa ali sv. Ane.

Rinaldinijeva družina misli zapustiti Trst. Slovenci tržaški gotovo ne bodo pretakali solz.

Z vipavske železnice. Postaja Sveti Križ-Cesta je od 5. novembra dalje odprta vsemu prometu (razen razstreljivih snovi).

Čuden norec. Štefan Skrt z Vrha pri Kanalu je ukradel svojemu sosedu par lepih volov ter jih prodal nekemu ondotnemu kmetu. Kmalu potem so Skrta zaprli. Pa sodna oblast je, vsled zdravniške preiskave, ki je dokazala, da je Skrk umobolen, opustila vsako kazensko postopanje proti njemu. Zdaj so ga pa zopet aretirali orožniki v Kojskem, kjer je ukradel uro in obleko v vrednosti 46 kron.

Poslopje okrajnega glavarstva v Novem mestu je dozidano do vrha.

Potres, trajajoč 5 do 6 sekund, so dné 11. t. m. ob 5. uri 15 minut zjutraj čutili v Crnomlju in okolici.

Smrten padec s peči. Na Vrhu pri Vrhniki je padla s peči neka 77letna ženska in se ubila.

Zopet nekaj zanimivega iz tržaškega obč. zastopa. Skoro brez razprave vsprejel je mestni svet predlog, da se kupi Rennerjevo vilo pri Sv. Ivanu pri Trstu, kjer mislijo napraviti bolnišnico za kronične bolezni. Tako postopanje se zdi celo vladnemu glasilu sumljivo. „Il Sole" pa pravi, čemu bi neki gospodje mestni svetovalci izgubljali sapo, ko se ne gre za čisto nič drugega, nego, kako trošiti občinski denar.

Dr. Ellenbogen prišel je v soboto zjutraj v Trst. Ta prihod bo najbrže v zvezi z nameravanim štrajkom — ali pa je prišel popravljat podirajočo se tržaško soc. demokratično »barako«.

Napad. Franc Bricelj, 43 let star posestnik in zidar v Bizoviku št. 29, je bil v soboto ponoči, ko je šel iz gostilne domov, napaden. Napadel ga je J. Leben in ga vdaril s polenom po glavi. Prizadjal mu je težko rano.

Na paši zgorela. V soboto je ponesrečila 4 leta stara Marija Meden iz Kožljeka Na pašniku, kjer so otroci napravili ogenj, se jej je užgala obleka in je na njej zgorela. Deklico so vso opečeno pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer je včeraj umrla.

Ljubljanske novice.

Krščanska ženska zveza. Zabave poln večer je imela „zveza" sinoči v »Kat. domu«. Dvorana je bila napolnjena; za zabavo je bilo izvrstno preskrbljeno. Večer je otvorila in došle goste pozdravila v zelo lepem in z veliko zahvalo sprejetem govoru gospa Medenova. Govor za ta večer je oskrbel g. dr. Jos. Jerše, ki je govoril o srcu človeškem s fiziologičnega in psihologičnega stališča ter o potrebi njegove izobrazbe. Gosp. Ledenik je nazdravil gospema Kosovi in Medenovi, ki sta si stekli največ zaslug, da se je večer tako dobro obnesel. Med govori pa se je vrstilo veselo udarjanje tamburaškega zbora in lepo petje mladih slavcev. Bilo je v resnici živahno življenje. — Prihodnja prireditev »Kršč. ženske zveze« bo Miklavžev večer, najbrže v zvezi z »Meščanskim klubom«. — Naj bi ti lepi večeri unemali v članih gorečnost in odločnost za krepko delo v smislu zvezinega poklica, ki je: preporod našega meščanstva v duhu krščanskem!

Veselica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Martinova nedelja! Na ta dan dá vsako leto katoliško društvo rokodelskih pomočnikov pojav svojega življenja. Tudi včeraj je bila Martinova veselica prav lepa in občinstvo zelo zadovoljno. Izražala se je le želja, da bi »Rokodelski Dom« videl večkrat toliko živahnosti, kakor se je včeraj razvila v njegovih prostorih. Torej le na delo! Dvorana je bila prenapolnjena. Pevske točke so nam zelo dopadle. Pri čveterospevu nam je močno ugajal gospod Herman. Njegov glas je čist in močan. Tudi solospev g. Heybala je bil izvrsten in se je moral na splošno željo ponavljati. Tudi osmerospev je pokazal dober glasbeni materijal. Bil je izboren. Ako bi g. pevovodja preskrbel, da bi bilo več in rednejših skušenj, bi se ta zbor lahko izvanredno izvežbal. Prva igra »Stara škatlja« je dobro uspela. Igra ima mnogo zdravih in srečnih dovtipov. Igralci so tudi pohvalno storili svojo dolžnost. Druga je pa razun tega, da ima mnogo humorja v sebi, tudi poučna in jasno dokazuje narodni pregovor: »Ljubo doma, kdor ga ima«. O igralcih se moramo izreči sicer pohvalno, samo priporočali bi jim, da se svojih ulog natančneje naučé. Končno je še prosta zabava prinesla srečo marsikakemu udeležniku. Bil je prav lep večer! Kakor rečeno, prav veseli nas, da moremo zopet kaj poročati iz »Rokodelskega Doma«. Prav veselilo bi nas, ako bi se ondi pričelo še živahnejše gibanje, po vzoru graškega društva oziroma po nasvetih g. Ljubše v »Slovenskem Listu«. Pred vsem bi želeli v društvu strokovno socialnih poučnih tečajev, kakeršne je že pričela prirejati v Ljubljani tudi »Slovenska krščansko-socialna zveza«. Požrtvovalnih gospodov, ki bi tudi rokodelskim pomočnikom preskrbeli radevolje potrebni pouk, bi se gotovo dobilo.

Poroke. Poročil se je danes g. Anton Lampè, kamnosek, z g. Ano Založnik. Včeraj se je poročil poslovodja gospod A. Pečjak z gospo Marijo Stepic roj. Sušteršič iz Višnje gore. Trgovski potnik gospod F. Pleterski se poroči z vdovo gospo Leopoldino Wölfling. Stavec gospod Mussbacher se je poročil včeraj z gdč. Iv. Taučar.

Zato poroko sta praznovala v Ljubljani inženir gospod Anton Nadeničck in njegova soproga.

Poročil se je včeraj g. Anton Pogačnik, računski podčastnik I reda, z gdč. Marijo Skala.

Umrl je v Ljubljani upokojeni stotnik g. Vincenc Winkler.

Prve snežinke so danes zjutraj padale v Ljubljani Skoro nato se je nebo zopet razvedrilo.

Prememba posesti. Bizjakovo hišo z vrtom v Bohoričevih ulicah št. 11 je kupil g. Fran Žan. — Kmetska posojilnica za ljubljansko okolico je kupila na dražbi hišo gdč. Sidonije Schreyeve v Streliških ulicah.

Shodi. Zidarji in drugi stavbinski delavci priredili so včeraj popoludne v Lisjakovi gostilni na Poljanah shod. Dasi so s posebnimi lepaki in listki vabili na shod, je slabo obiskovan. Niti dvanajst ljudi ni prišlo na shod. Zbranim zidarjem je razlagal pomen organizacije Kristan z Glinc. Malo bolje je bil obiskan shod kovinarskih delavcev, ki se je vršil v gostilni „pri Stajercu" na Resslovi cesti. Tukaj je govoril o delavski organizaciji črkostavec g. Mlinar.

Z električne železnice. Anton Krašovec hlapec, Skerjanče, občine Mirna, pripeljal se je včeraj zvečer v Ljubljano. Na Dunajski cesti, ko je ravno zavil v Predilne ulice, se mu je konj splašil električnega voza, skočil na stran in vrgel hlapca ob zid, da si je spahnil levo roko v rami.

Realec pobegnil. Realec Avgust Lininger, 15 let star, je 12. t. m. pobegnil z doma Breg št. 14 in se ni več vrnil. Doma domnevajo, da je šel proti Dunaju.

Vročekrvna fanta. Pleskarski pomočnik Ivan Rožič in delavec M. Jerman sta se v soboto zvečer v Kramarjevi gostilni na Dolenjski cesti zaradi natakarice sprla in je v prepiru udaril Rožič Jermana s steklenico po glavi, da mu je prebil kožo in ga ranil. Policija je oba aretovala.

Prodaja na Žabjaku. Dne 19. t. m. ob 9. uri dopoludne bodo na Žabjaku potom javne dražbe prodajali pisalne mize, omare, stole itd.

Ogenj. Danes popoludne je gorelo v Crni vasi na barju. Ognjegasci so se takoj odpeljali tja.

Dva vola sta se zgubila danes dopoludne na sejmišču. Vola sta bila bela.

Domača umetnost. Slikar gospod Grilc je v oknu Kollmannove prodajalnice izložil krasno izdelan portret g. Milice Hribar, soproge g. župana.

Na dolenjski železnici se je v soboto pri postaji Smarje-Sap pripetila nesreča. Delavec Jernej Kovač je pri vožnji z železniškim vozičkom dobil desno nogo med kolo, katero mu je zlomilo, predno so voz vstavili. Pripeljali so ga v bolnico.

Na južnem kolodvoru so bile v tednu od 7. do 14. t. m. najdene sledeče reči: 2 knjigi, 2 dežnika, 1 pelerina, 1 povoj in neka igrača.

Otrok se je zadušil. Franc in Frančiška Karlič, stanujoča v Kladežnih ulicah št. 17, sta pustila v soboto svojo 2 leta staro, za oslovskim kašljem bolno hčerko samo doma v postelji in sta odšla na delo. Na otroka je imela paziti neka Frančiška Smešnaveč, ki pa ta dan ni prišla k otroku. Ko je Frančiška Karlič prišla opoludne domov, bila je hčerka mrtva v postelji. Najbrže se je zadušila Otroka so danes obducirali.

Čevljarskega pomočnika jeza. Na Tržaški cesti sta včeraj zvečer postopač Maks Potočnik in čevljarski pomočnik Albin Robida napadla mizarskega pomočnika Frana Martinjaka. Potočnik je jednega Martinjakovega tovariša na cesti vstavil in mu rekel, da on nima pravice po Tržaški cesti hoditi. Martinjak je na to Potočnika zavrnil, a ta ga je zgrabil in vrgel na tla. Robida pa je priskočil in udaril Martinjaka z debelim kolom po glavi, da mu je prizadjal precej veliko rano. Robida je bil ponoči prijet in so ga vtaknili v zapor.

1200 kron izgubil. Matija Berlan, posestnik, Luče pri Višnji gori, je zgubil 15. t. m. na poti od sv. Florjana ulic do Predoslavja in nazaj po isti poti in po Dolenjski cesti do doma listnico, v kateri je imel 1200 kron.

Izgubljena zapestnica in denar. Gospa dr. Zarnikova iz Zagorja je zgubila v soboto neznano kje v mestu zlato zapestnico s petimi briljanti, vredno 300 kron. — Neža Volkar, delavka v Kolodvorskih ulicah št 23 je zgubila včeraj na sv. Petra cesti blizo hotela »Lloyd« denarnico s 26 kronami.

Napad na izvoščka. Danes po noči sta na Tržaški cesti sanitetni vojak Jurij Jesenovec in njegov brat Matevž Jesenovec, mizarski pomočnik na Dunajski cesti št. 40 napadla 5 oseb, ki so se peljale s fijakarjem z Viča v mesto. Vojak je letel s potegnjenim bodalom za vozom in klical »auf«, njegov brat pa je imel žepni nož v roki. Bil bi nastal pretep, ker so prevažanci pustili ustaviti voz in so izstopili. Prišel pa je policaj, ki je naredil mir.

Čitalnica ljubljanska je imela v soboto promenadni koncert. Navzočih je bilo samo okolu 80 ljudi. Ljudi pač ne veseli gledati frakarije.

Kotiček za liberalce.

Iz Radeč se nam poroča, da mislita gospoda Hribar in Prosenc radeško grajščino prodati francoskim nunam.

Po vsenemških in protestantskih pamfletih posnema »Narod« članke »Obrambena sredstva proti klerikalizmu«. »Pionka« čisto po besedah, kar se vidi tudi iz stavka, da so pri nas »moški večinoma protiklerikalnega mišljenja«. Ali so liberalci že pozabili, kako so bili nabiti pri državnozborskih in deželnozborskih volitvah?

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Včerajšnja predstava opere »Maričon« je zopet sijajno vspela. V gledališču je bilo še precej praznih sedežev, kar je pač pripisati na rovaš »Martinovi« nedelji. Popoldne so igrali »Pepelko«. — Jutri igrajo narodno igro v štirih dejanjih, spisal L. Arronge.

Pripravljajo se operi »Dalibor« in »Cavaleria rusticana« ter drama »Zaza« in gluma »O te tašče!« Tekoči teden bode predstava tudi v četrtek.

* „Romeo in Julija", ta svetovno slavna Sekspirjeva tragedija izide v Iv. Cankarjevem slovenskem prevodu.

* „Stan'te zviezde, stan' mjesečel" Pod tem naslovom je zložil g. Vilim Gustav Brož na besede V. Halka lepo serenado za tenor ali sopran ob spremljevanju klavirja. Skladba je prijetna in jako lahka. Stane 2 K.

Izpred sodišča.

Postojinski brivec in star potepuh. Enkrat tu, enkrat tam je Silvester Horvat. Enkrat ga dobe pri nepoštenem dejanju tam, enkrat drugod. Presedel je v raznih zaporih 16 let in tri tedne. Zadnjič je prišel, ko je šel skozi Postojno, na originelno idejo, da ga mora postojinski brivec zastonj obriti, in je, ko ga je brivec obril, brivcu grozil z revolverjem. Postojinski brivec pa je korajžen Hrvat, zato je dal Horvata aretirati. Za svojo pozornost napram postojinskemu brivcu je dobil Silvester Horvat 6 mesecev težke ječe in ker se rad zastonj brije, mu je sodišče odločilo, da ga bodo po prestani kazni zastonj brili v — prisilni delavnici.

Nezadovoljen fant. Kmečki fant Fr. Kenk iz Rovt je bil radi javnega nasilstva obsojen na 3 mesece ječe. Fant ni zadovoljen z zaporom in na vprašanje zakaj, odgovarja v enomer: »Za to, da ne!«

Izpred tržaškega sodišča. 48letni Peter d'Este iz Trsta dobil je bil 6 let in 6 mesecev ječe, ker je ukradel v Korminu v kapucinski cerkvi l. 1889 različne dragocenosti. Pred kratkim vrnil se je po prestani kazni v Trst brez vsakih sredstev. Vsedel pa se je k mizi in spisal pismo na zlatarja Simrisicha v Trstu, v katerem pismu ga prosi sedaj v stiski podpore, ker mu je bil l. 1889 predal v Korminski cerkvi ukradene dragocenosti skoraj zastonj. Pismo je dovršil z besedami: »Če mi ne boste pomagali, pojdem na policijo, kjer Vas naznanim, da ste kupili od mene ukradene reči. Pričakujem hiter odgovor v kavarni; če mi ne boste pomagali Vi, pomagal mi bo policijski uradnik Titz«. Zlatar pa je izročil to ljubeznivo pismo policiji in pred tržaškim sodiščem je dobil d'Este 4 mesece ječe, poojstrene z 1 postom na mesec.

Porotne obravnave v Mariboru se pričnó 17. novembra.

Porotne obravnave v Novem Mestu. Pred novomeške porotnike pridejo: 1. dec. Fr. Dremelj zaradi uboja; 2. in 3. dec. cigan Niko Hudorovac, zaradi ropanja in tatvine; 4. in 5. dec. Anton Jakše, zaradi uradnega poneverjenja in goljufije; 6. dec. Jožef Nečimer, zaradi hudodelstva proti nravnosti.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Szellov nečak je častnik v kraljevem gradcu. Te dni se je nečak ogrskega ministerskega predsednika stepel z učenci višje realke in jih nekaj precej občutno oplazil. Ogorčenost nanj je tolika, da se ne upa sam na ulico. — Diurnisti. V Budimpešti niso razpisali nobene diurnistovske službe na magistratu, in vendar je prišlo zadnji čas 4000 prošenj. — Vseslovanska razstava v Petrogradu. Kakor javlja uradni »Varšavskij dnevnik« vseslovanska razstava v Petrogradu ne bo imela industrijalnega oddelka, ker nedostaje prostora. Razstava bo imela izključno kulturelno-etnografični značaj. V Varšavi se je sestavil poseben poljski komite za udeležbo na vseslovanski razstavi. — Štrajkujoči peki — gospodarji. Pekovski mojstri v Budimpešti so sklenili na svojem zadnjem občnem zboru, da odslej ne bodo ob nedeljah več pekli kruha, dokler ostanejo v veljavi določila obrt. zakona o nedeljskem počitku. Oni zahtevajo, naj bi njihovi delavci enkrat med tednom imeli svoboden dan. — Radi pušenja cigaret. Iz Londona javljajo, da je neki inžener v Indiani uložil tožbo za ločenje od svoje žene, ker ista preveč — cigarete puši! — 200letnica Petrograda. 29., 30. in 31. maja praznovali bodo v Petrogradu 200letnico, odkar je Peter Veliki ustanovil Pretrograd. Petrograjski obč. svet se udeleži teh slavnostij in ob tej priliki odpre 20 ljudskih šol, uzida prvi temeljni kamen za novo obč. hišo, za novo univerzo in za veliko bolnišnico. Skupne stroške občine cenijo do 12 milijonov rubljev. Zadnje tri dneve maja praznovali bodo kakor narodne praznike. — Domovina Burov in Lahi. Sedaj, ko so Buri prelili toliko krvi, da bi bili imeli svobodno domovino, mislijo se naseliti Lahi v Južni Afriki. Laška vlada je že poslala svojega zaupnika, ki naj natančno vse pregleda, da bo mogla potem Italija podpirati to izseljevanje svojih podanikov. — Sto protestnih shodov prirede ogrski soc. demokratje proti novi vojaški predlogi. — Najnovejši zrakoplov, ki se dá voditi, je poskusil te dni milijonar Lebandy v Nantesu. Poskus se je popolnoma posrečil. Lahko je vodil na vse vse strani zrakoplov, ki ima hitrost 40 klm. na eno uro. — Macedonski vstaši vodili bodo tekom zime guerila vojno. Spomladi izbruhne splošna vstaja. — Vulkan Santa Maria še vedno bluje. Na stotine ljudstva je zopet izgubilo življenje. — Zgorela je sladorna tovarna v Nekovici na Moravskem. — Ustrelili notarja. V občini Agriši (komitat Arad) so ljudje silno sovražili notarja Istvana Bele zaradi vednih njegovih sporov in sitnosti. Ko je šel po ulici, ga je nekdo iz zasede ustrelil. — Na dvoboj je poklical vitrianski podžupan Markhot vse tri poslance nitrianske Janitsa, Szulyovskega in Victorisza. — Francoski dramatik Rostand si je kupil v Andaluziji letovišče za 200.000 pezet. — Sarah Bernhard je pri gostovanju v Berolinu imela dohodka 25 000 mark. Dve petini si je pridržala kraljeva intendanca, tri petine je odnesla Sarah. Sicer se ji pa tourneja po Nemčiji to pot ni izplačala. Francozi so ji pa zamerili, ker je šla po lavorik k njihovim sovražnikom Nemcem in s tem zatajila svoje hvaljeno francosko rodoljubje.

Napad na belgijskega kralja. — Napadalec zopet Italijan. Včeraj dopoldne je v trenutku, ko se je kralj v spremstvu grofa Flanderskega, princa Alberta ter treh princezinj peljal iz cerkve, je neki italijanski podanik z imenom Rubino iz Pinarda pri Neapolju trikrat ustrelil iz samokresa, a ni nikogar zadel. Pri njem so našli še zavoj ostrih patron. Nekateri trdijo, da je Rubino prišel iz Londona z namenom, da usmrti kralja. Rubino je anarhist in pravi, da je nameraval streljati že v cerkvi, a se je bal, da zadene koga drugega. Pravi, da nima sokrivca in da ga je beda prisilila do tega dejanja. — »Agenzia Stefani« javlja iz Rima, da v Italiji ni znan kraj z imenom Pinardo.

Vseslovanska razstava v Petrogradu. Generalni komisar vseslovanske razstave l. 1904 v Pragi naznanil je ruskemu finančnemu ministru, da bo ta razstava krasna. Do sedaj so se upisale vse slovanske države v Evropi; pristopa niso še naznanili Slovani Male Azije in Amerike. Čehi in Poljaki bodo imeli vsak svoj posebni oddelek. Bolgarski odsek je naznanil, da se udeleži razstave narodni muzej iz Zofije in vojno ministerstvo. Muzej carja Aleksandra III. v Petrogradu razstavi svoje bogate etnografične zbirke plemen gališko ruskih, tungijskih in karpatičnih Razstavljene bodo tudi narodne noše vse Rusije.

Laški dijaki na univerzi na Dunaju so sklenili naprositi vse laške občine v Avstriji, naj z denarjem podpirajo laške dijake v Inomostu.

Društva.

(Slov. katol. akad. društvo „Zarja" v Gradcu) ima v sredo, 19. t. m., zvečer ob 8 uri v društvenem lokalu (Schillerstrasse 54) svoj drugi redni občni zbor v zimskem teč. 1902 s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje poročila bratskega društva »Danice« na Dunaju. 3. Poročilo odborovo. 4. Slučajnosti. — Somišljeniki dobro došli!

(„Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi") ima dne 29. listopada t. l. ob pol 7. uri zvečer pri »Choděri« občni zbor s sledečim programom: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3 Poročilo revi-

zorjev. 4. Volitev predsednika 2 članov odbora in 3 namestnikov. 5 Prosti predlogi. — Prosti predlogi naj se po § 19 društvenih pravil do 21. listopada odboru pismeno oglasijo. — V Pragi, dne 12 listopada 1902. Fr. Tomšič, t. č. predsednik. Josip Germ, t. č. tajnik.

Darovi.

Za pogorelce v Ribnem pri Bledu: C. g. Jan. Pfajfar, župni upravitelj v Javorju 40 K. — Č. g. Ant. Pfajfar, župnik v Leskovcu, 20 K. — Župnija Draž goše 3 K 10 h. — Župnija Gorje pri Bledu 10 K. — V imenu pogorelca: Bog plačaj milosrčnim dobrotnikom! — Jožef Pristov, župnik.

Poslani našemu uredništvu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Iv. Krst. Trpin, župnik v Mošnjah 12 K 90 v. kot dar letošnjih mošenjskih Mohorjanov z iskreno željo, naj bi se Mohorjani po vseh župnijah širne Slovenije spomnili letos prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda ter ji (vsaj s par vinarji) — pri hiteli na pomoč po geslu: »Mal položi dar, domu na oltarje« — G. Anton Lovšin, župna Dobrovi zbirko Mohorjanov 10 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Koalicija pokopana.

Dunaj, 17. nov. Minister Rezek, Kramar in Pacak so bili včeraj v Pragi, da se z izvrševalnim odborom mladočeške stranke domenijo glede novega koalicijskega ministerstva. A v parlamentarnih krogih se govori, da se je misel nove koalicije razbila, in sicer po krivdi Nemcev. Körber je namreč obravnaval tudi z dr. Eppingerjem, voditeljem čeških liberalnih Nemcev, in ga hotel pregovoriti, naj se pusti Čehom notranji češki jezik, ako dobe Nemci zato drugo zadostilo. Eppinger je bil proti temu. Tudi drugi nemški voditelji so se izrekli zoper delno rešitev jezikovnega vprašanja. „Neue Freue Presse“ piše: „Posredovavci so se prepričali, da je koalicijski kabinet, zedinjenje Čehov in Nemcev v jezikovnem vprašanju, nemogoča stvar. Poizkusiti treba na drugačen način, da se državnemu zboru povrne delavnost. Sporazumna konferenca bi bila prvi korak k temu. Ako se ta ponesreči ali če bi ji Čehi pokvarili uspeh s tem, da nadaljujejo obstrukcijo, morala bi vlada rabiti isto sredstvo, kakor po 8. juniju: Razpustiti bi morala zbornico“. V parlamentarnih krogih se pa govori, da tudi če bi se razpustil državni zbor, bi moralo nastopiti novo ministerstvo.

Dunaj, 17. novembra. Cesar je bil zadnja dva dni v Schönbrunnu. Tudi današnje avdience so odpovedali.

Dunaj, 17. nov. (C. B.) Cesar je ostal zadnja dva dni v Schönbrunnu in se mora še nadalje varovati.

Dunaj, 17. nov. Škofovske konference so končane. Nameravali so vsi pri konferencah navzoči škofje priti k cesarju k avdienci, a so to opustili, in cesar bo sprejel samo goriškega nadškofa Jordana.

Zagreb, 17. novembra. Vesti graških listov, da bi bil dr. Marn iz Gospiča pobegnil v Ameriko in da je v preiskavi, so izmišljene in izhajajo od nekega njegovega nasprotnika. G. dr. Vlado Marn je sedaj v Malem Lošinju na dopustu, ker je radi bolezni dobil od bana dopust.

Rim, 17. nov. (C. B.) Iz Sirakuz javljajo, da je Modica zopet pod vodo.

Rim, 17. novembra. Italijanskemu kralju so danes poročali o atentatu na belgijskega kralja. Kralj se je izrazil jako trpko o zločinu, izrazil svojo nevoljo, da je napadalec zopet Italijan, ter rekel: „Temu se mora enkrat konec narediti.“

Zofija, 17. nov. (C. B.) Novi kabinet je sostavil Danew ter poleg predsedstva prevzel še zunanje zadeve. Paprikov pa vojno.

London, 17. nov. (C. B.) Umrl je tu princ Edvard saško-vajmarski.

Poslano.

Poročalo se je v nekem dnevniku, da je občinski svet ljubljanski svojo prošnjo oziroma priziv zaradi prezidave hiše v Streliških ulicah zavrnil, ker je občinski svetovalec Turk referiral, da raste hišna goba celo na — peči.

Čakal sem, da se to poročilo od pristojne strani popravi. Ker ni popravka, moram pač verjeti, da je obč. svet. Turk res tako poročal. Ako je občinski svet smatral, da je kaj tacega možno, in je zadobil prepričanje, da je vsemu res tako, potem mu pritrdim da je imel prav, ko je moj priziv zavrnil. O resničnosti Turkovega poročila moral je biti obč svet prepričan, sicer ne bi bil smel mojega priziva zavrniti, kakor mu je gosp. Predovič prav povedal. In ker je toraj obč. svet. Turk poročal, obč. svet pa vzel dognanim, da je našel Turk take gobe celo na — peči, mora to gotovo tudi res biti. Še celo jaz sem o tem prepričan, čeravno gob na peči nisem opazil vkljub večkratnemu pregledovanju hiše.

Poročilo sicer izrecno ne pove, ali je našel Turk gobe na — peči rasti ali sušiti se; iz celega poročila pa sledi, da je Turk našel rasti gobe na — peči.

Opraviti imamo toraj z nenavadno naravno prikaznijo — z nenavadno pe'jo — z nenavadno hišno gobo. Zato opozarjam tem potom gg. naravoslovce, da bi se potrudili, pridobiti omenjeno peč in gobo za ljubljanski muzej. To bo imenitna pridobitev, ki ne bo malo pripomogla pri težnji po slovenski univerzi.

Ker se je pa o tej moji zadevi poročal že eden čudež — sit venia verbo — na ta način v svet naj še jaz poročam malenkost. Morda bode širni svet bolje razumeval gobo, ako pozna tudi malenkost.

Za hišo v Streliških ulicah št. 31 poganjali so se že različni osobito za to, da bi vpeljali tu gostilniško obrt. To je po mojem mnenju nek dokaz, da obstoji potreba gostilne v tem kraji.

Koncem leta 1901 ali začetkom 1902 bil je med tistimi, ki so želeli v navedeni hiši gostilniško obrt vpeljati, tudi France Vodišek iz Spodnje Šiške. Le-ta naprosil je g. magistratnega svetnika dr. Kopřiva, da bi si ogledal hišo in oddal menenje, ali je za gostilniško obrt. Ko je pozneje prišel g. Vodišek pozvedovat po vspehu, dejal mu je g. dr. Kopřiva, kolikor se spominjam, da si je hišo ogledal in da ne bo treba druzega kakor napraviti ventilacijo in popraviti stranišče. G. Vodišek plačal je gosp. dr. Kopřivi 3 K za trud. Ravno povedano vzeto je iz Vodiškove pismene izjave, katera leži pri prizivu, zavrnjenem od občinskega sveta.

Meseca marca t. l. prišel sem jaz slučajno v posest navedene hiše.

Mnogi so me prosili, da bi jim dal hišo v najem v svrho izvrševanja gostilniške obrti. Z neko stranko sklenil sem pogodbo potem, ko mi je pravila, da je bila pri mag. svetniku Šešeku, kateri ji je dejal, da odvisi dovoljenje za prenos gostilniške koncesije od menenja g. fizika dr. Kopřive oziroma od tega, da so prostori dovolj visoki in zračni. Glede visokosti dejal je še baje, da se zahteva vsaj visokost 2·80 m, da se pa tudi na to ne gleda tako natančno. Tako mi je pripovedovala dotična stranka, sam pa gosp. Šeška nisem slišal tako govoriti in ne vem, ali je res to govoril.

Na prošnjo najemojemalke podal sem se potem k gosp. dr. Kopřivi, da bi pregledal prostore in povedal, ali in kaj je treba narediti, da bodo za gostilno sposobni. Prvič obljubil je storiti, kar je v njegovi moči. Ker dolgo nisem dobil nobenega obvestila, šel sem zopet k njemu. Sedaj je že z ramami zmajeval, da bo težko šlo. Dogovorila sva se, da si ogledava hišo skupno, in da mi na licu mesta konečno svoje mnenje pove. Sešla sva se v hiši. Sedaj je bil g. dr. Kopřiva odločno proti temu, da bi se adaptirali prostori za gostilno. Ugovarjal je prav mnogo: da so prostori preizki, premajhni, prevlažni, da ni uhoda itd. — Vse drugo bi bil še razumel, a nisem mogel razumeti ugovora, da je klet premajhna, ker nisem uvidel, v kaki zvezi stoji ta ugovor s sanitetom. A g. svetnik pobijal je zopet sam svoje ugovore češ, da bi se dali odstraniti z dobro ventilacijo itd.

Vendar mi g. dr. Kopřiva ni povedal določno, kaj se naj popravi, marveč me je zavračal na posebno komisijo, ki naj določi, kaj se naj prenaredi.

Akoravno se navadno komisija šele tedaj kliče, kadar so načrti že gotovi, moral sem se udati in klicati ogled. Bila sta dva. Pri prvem je prisostoval kot sanitetni zvedenec g. dr. Kopřiva. Zastopalo se je mnenje, da so prostori preizki in prevlažni. Pri drugem ogledu bil je drug zdravstveni zvedenec. Ta je dejal, da radi visočine ne bi imel ničesar ugovarjati, a ostal je pri tem, da so prostori prevlažni. Veliko vlogo igrale so pri oddanji tega mnenja neke temne lise po zidu, celo ob — peči, ter hišne gobe, katerih pa pri drugi komisiji ni nihče videl. Glede omenjenih lis vprašal sem nekega znanega sobnega slikarja, ki je slikal prostore v jeseni 1901. Rekel mi je, da so lise nastale, ker je novo pobeljen zid prezgodaj slikal. Njegovo izjavo priložil sem tudi prizivu oziroma aktom že pred rešitvijo moje prošnje.

Zadostovala bo predstoječa malenkost za mojo malenkostno zadevo, da si lahko vsak svojo sodbo naredi.

K vsemu temu ne bi prav nič rekel, ako ne bi bila zvezana s hišo bremena, da bi jo lahko pustil neplodno stati. A pri iztirjavanji bremen ni nobenih ozirov. Opetovano so se od mene zahtevali celo zaostanki za čas, ko se mi še sanjalo ni, da bom prišel kedaj v posest hiše.

Menim, da bi bilo prav, ko bi se s hišnimi posestniki prizanesljivo postopalo, ker je to občini v korist. Kjer ima posestnik manj dohodkov, tam jih ima tudi občina.

Menim, ako ni bila hiša v zimi 1091—1902 prenizka in prevlažna, potem tudi ni mogla biti na spomlad in po letu 1902, osobito ker sem bil pripravljen k prav znatnim prenaredbam. Sicer ima pa vsaka oblast svojo moč, svoje predpise, po katerih se ravna. Temu ne more in ne sme nihče ugovarjati. Ugovarjati pa sme in more vsak — zasmehovanju, in menim, da je dolžnost občine, da podpira svoje občane pri obrambi.

Ljubljana, dne 15. novembra 1902.

Dr Fran Poček

Umrli so:

14. novembra. Julijan Železnikar, jurist, 24 let, Stari trg 1, pljučna jetika.

V hiralnici:

14. novembra Marija Vidmar, gostija, 80 let, ostarelost.

V bolnišnici:

13 novembra Marija Hočevar, dninarica, 40 let, vsled raka v trebuhu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
15	9. zveč.	742·6	1·1	sr. szah.	jasno	0·0
16	7. zjutr.	740·0	—2·8	sl. jug	megla	
	2. popol.	739·4	1·0	sl. svzh.	pol. obl.	
16	9. zveč.	741·1	3·0	sr. svzh.	oblačno	0·0
17	7. zjutr.	739·7	1·9	p. m. svzh.	oblačno	
	2. popol.	740·4	1·7	»	»	

Srednja temperatura sobote 2·9°, norm.: 3·7°.
Srednja temperatura nedelje 0·4°, normale: 3·5°.
Danes zjutraj je naletaval sneg.

Dunajska borza

dné 17. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101·05
Skupni državni dolg v srebru	100·80
Avstrijska zlata renta 4%	120·60
Avstrijska kronska renta 4%	100·10
Ogerska zlata renta 4%	120·50
Ogerska kronska renta 4%	97·55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15·66
Kreditne delnice, 160 gld.	664·50
London vista	239·10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem drž. velj.	116·92½
20 mark	23·41
10 frankov (napoleondor)	19·07
Italijanski bankovci	95·15
C. kr. cekini	11·33

Katari v dušniku se po redni rabi rogaške vode olajšajo.
1249 2—1

Mlad knjigovez,
Slovenec, išče takoj službo. Naslov: Plochi. Gradec, Carl Ludwig Ring Nr. 9.
1291 3—2

Učenec
iz boljše rodbine, ki je dovršil dva gimnazijska razreda, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v drogueriji
1294 3—2
Anton Kanc-a
Ljubljana, Šelenburgove ulice.

Iščem koncipijenta.
Pogoji ugodni.
Dr. Ivan Šusteršič,
1303 3—1 advokat v Ljubljani.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Za nadrobno prodajo špecerijskega blaga
išče
trgovina na deželi, katera dela le na veliko,
prodajalca
na lasten račun s primerno kavcijo.
Sprejme se tudi za to samostojna, izvežbana ženska.
1300 3—1
Ponudbe sprejema upravništvo »Slov.«

lekarna Piccoli
„pri Angelu“ I. 2 (50—46)
Ljubljana. * Dunajska cesta

Polliterska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.

Prodaja konkurzne mase.
Manufakturno blago
Conrad Schumijeve konkurzne mase
v Prešernovih ulicah št. 1
se bode od sobote 15. novembra t. l. pričenši na drobno in debelo po nizkih cenah prodajalo.
Oskrbništvo konkurzne mase.
1295 3—3

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.
Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.